

חוברת תרגול – מסע הקריאה: טקסטים, הבנת הנקרא ולשון במסלולים

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל הבנת נקרא בטקסטי מידע וטיעון ברמות קושי שונות
- לזהות שורשים, משפחות מילים ומשקלים מתוך טקסטים אותנטיים
- להבחין בין עובדה, השערה ומסורת מקובלת בטקסט מידע
- לתרגל עבודה עצמאית ובדיקה עצמית כהכנה למסלול אתגר

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • טקסטי מידע מדעיים: בין עובדה להשערה – הבנה בסיסית

1. א – חוטי פטריות דקיקים
2. ב – סוכר שהעץ מייצר בעלים
3. ג – חוש הריח

חלק ב' – פרק 1 • טקסטי מידע מדעיים: בין עובדה להשערה – עובדה או השערה?

1. נכון – זהו ממצא שנצפה בפועל בניסויים, ולכן אפשר להציג אותו כעובדה שנבדקה.
2. נכון – הטקסט קובע זאת במפורש כתשובה לשאלה מה החשוב ביותר באימון המשותף.

חלק ג' – פרק 1 • טקסטי מידע מדעיים: בין עובדה להשערה – מבנה הטקסט וחשיבה מעמיקה

1. העץ נותן לפטרייה סוכר שהוא מייצר בעלים בעזרת אור השמש. הפטרייה עוזרת לעץ לקלוט מים ומינרלים מן האדמה. שני הצדדים מרוויחים מהשותפות.

חלק ד' – פרק 2 • טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית וסלנג – הבנת הנקרא בסיסית

1. א – שפה של ספרים ותפילות בלבד, כמעט בלי דיבור
2. א – שידברו בו רק עברית

חלק ה' – פרק 2 • טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית וסלנג – הבנת הנקרא בסיסית (המשך)

1. לא נכון – המילון הושלם רק אחרי מותו בידי ממשיכיו, כי העבודה הייתה ענקית ונמשכה שנים רבות.
2. נכון – הטקסט מציג את עמדת החוקרים שהסלנג מעיד על שפה מתפתחת ומשתנה, לא על חולשה.

חלק ו' – פרק 2 • טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית וסלנג – יישום: יצירת מילים ומקורות הסלנג

1. משקל
2. יידיש

חלק ז' – פרק 2 • טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית וסלנג – יישום: מושגים ושלבים

1. 1 – ד (חלק הבסיס של המילה, כמו ש-מ-ר)
2. 2 – ג (התבנית שבה מכניסים את השורש, כמו מִקְטָל)
3. 3 – ב (גוף שדאג לעברית והחליט על מילים חדשות)
4. 4 – א (לשון יומיומית ולא רשמית)

חלק ח' – פרק 3 • טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער – הבנה בסיסית

1. ב – על תשומת הלב של הקוראים
2. ב – קצרה, ברורה ומעוררת סקרנות

חלק ט׳ – פרק 3 • טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער – זיהוי ויישום

1. לא נכון – להפך – קוראים שנתקלים שוב ושוב בכותרות פיתוי מפסיקים להאמין לאתר ולכותרות שלו.
2. נכון – זו עמדת החוקרים בטקסט, לעומת עמדת המתנגדים הרואים בסלנג איום.

חלק י׳ – פרק 3 • טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער – השלמה והתאמה

1. כתב / כתבת
2. יידיש

חלק י״א – פרק 3 • טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער – התאמה

- 1 – ד (אוסף/ת מידע וכותב/ת את הכתבה)
- 2 – ג (מחליט/ה איך להציג את הסיפור וכותב/ת כותרת)
- 3 – א (כמו חלון ראווה – מה שמובטח נמצא בפנים)
- 4 – ב (מבטיחה הרבה אך הכתבה לא מקיימת זאת)

חלק י״ב – פרק 4 • לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים – זיהוי שורשים

1. א – ח-ק-ר
2. א – ח-ק-ר
3. א – ש-ר-ש

חלק י״ג – פרק 4 • לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים – בניית מילים במשקלים

1. מִקְטָל
2. קְטִילָה

חלק י״ד – פרק 4 • לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים – משפחות מילים

- 1 – ג (ח-ק-ר)
- 2 – ד (נ-ג-ד)
- 3 – ב (ש-ר-ש)
- 4 – א (כ-ת-ר)

חלק ט״ו – פרק 4 • לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים – העמקה ביישום

חלק ט״ז – פרק 5 • עבודה עצמאית: מאגר ז׳ מתקדמים – הבנת הנקרא: עולם שלם בטיפת מים

1. ב – כלי - עין חזקה מעין האדם
2. א – משתי מילים יווניות: קטן ולהתבונן
3. ב – חללים קטנים מסודרים בשורות, כמו חדרים

חלק י״ז – פרק 5 • עבודה עצמאית: מאגר ז׳ מתקדמים – אוצר מילים ומבנה הטקסט

1. סקופיאו
2. חדרונים

חלק י״ח – פרק 5 • עבודה עצמאית: מאגר ז׳ מתקדמים – התאמה וסדר אירועים

- 1 – ד (מכשיר המגדיל עצמים קטנים מאוד)
- 2 – ג (המילה שנגזרה משם 'החדרונים' שראה הוק)
- 3 – ב (כלי פשוט שהכירו בני האדם לפני המיקרוסקופ)
- 4 – א (מדען אנגלי שפרסם ספר ציורים מהמיקרוסקופ ב-1665)

חלק י״ט – חזרה מסכמת – שאלות סגורות מכל הפרקים

1. א – מחוטים דקיקים של פטריות
2. ב – שידברו בו רק עברית
3. ב – סימן לחיוניות של שפה חיה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מצטטת דוגמה מהטקסט למשפט עובדתי ולמשפט של השערה/דעה
- תשובה טובה כוללת שורש נכון ולפחות שתי מילים נוספות מאותה משפחה
- תשובה טובה מנוסחת במילים עצמאיות, לא העתקה מהטקסט, וכוללת את הרעיון המרכזי

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לכמה שיעורים – פרק אחד בכל שיעור, כשהפרק האחרון (מתקדמים) מתאים לעבודה עצמאית או לשיעורי בית
- לתלמידים המתקשים מומלץ להתחיל ממסלול תמיכה ולהתקדם בהדרגה למסלול רגיל
- לתלמידים מתקדמים אפשר לדלג ישר לפרק 5 ולעודד בדיקה עצמית לפי כרטיס ההתקדמות
- בכל פרק כדאי לפתוח בשאלה מקדימה או בדיון קצר לפני הקריאה, כפי שמוצע בטיפים של הטקסטים עצמם

חוברת תרגול – מסע הקריאה: טקסטים, הבנת הנקרא ולשון במסלולים

📖 מסע הקריאה – טקסטים, הבנת הנקרא ולשון במסלולים

חט״ב · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – טקסטי מידע מדעיים: בין עובדה להשערה
2. פרק 2 – טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית וסלנג
3. פרק 3 – טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער
4. פרק 4 – לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים
5. פרק 5 – עבודה עצמאית: מאגר ז׳ מתקדמים

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי



חוברת תרגול – מסע הקריאה: טקסטים, הבנת הנקרא ולשון במסלולים

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת תמצאו טקסטים קצרים בנושאים מגוונים – מדע, שפה ותקשורת. קראו כל טקסט, ענו על השאלות לפי הסדר מהקל לקשה, ובדקו את עצמכם בעזרת כרטיס היציאה בסוף כל פרק.

בנק מילים: סקופיאו | כתב / כתבת | יידיש | מִקְטָל | קְטִילָה | משקל | יידיש | חדרונים

1 חלק א' – פרק 1 • טקסטי מידע מדעיים: בין עובדה להשערה – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מחבר בין שורשי העצים ביער, לפי הטקסט?

(א) חוטי פטריות דקיקים (ב) שורשים שנוגעים זה בזה (ג) ענני גשם

2. מה מקבלת הפטרייה מן העץ בשותפות ביניהם?

(א) מים מן האדמה (ב) סוכר שהעץ מייצר בעלים (ג) אור שמש ישיר

3. על מה מתבסס בעיקר כלב חילוץ כשהוא מחפש אדם?

(א) שמיעה חדה (ב) ראייה טובה בחושך (ג) חוש הריח

2 חלק ב' – פרק 1 • טקסטי מידע מדעיים: בין עובדה להשערה – עובדה או השערה?

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בניסויים שתוארו בטקסט, צמחים שכנים התחילו לייצר חומרי הגנה אחרי שצמח אחד הותקף בידי חרקים.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	הקשר בין הכלב לכלבן מתואר בטקסט כחלק החשוב ביותר באימון.	☐	☐

3 חלק ג׳ – פרק 1 • טקסטי מידע מדעיים: בין עובדה להשערה – מבנה הטקסט וחשיבה מעמיקה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו במילים שלכם: מהי השותפות בין העץ לפטרייה? מה כל צד נותן ומה הוא מקבל?

4 חלק ד׳ – פרק 2 • טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית וסלנג – הבנת הנקרא בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה היה מצבה של העברית לפני כ-150 שנה, לפי הטקסט על בן-יהודה?

(א) שפה של ספרים ותפילות בלבד, כמעט בלי דיבור

(ב) שפה מדוברת בכל בית ורחוב (ג) שפה שלא היה לה כתב כלל

2. מה החליט בן-יהודה על הבית שלו?

(א) שידברו בו רק עברית (ב) שידברו בו רק צרפתית (ג) שלא ידברו בו כלל

5 חלק ה׳ – פרק 2 • טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית

וסלנג – הבנת הנקרא בסיסית (המשך)

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בן-יהודה הספיק לסיים את המילון שלו לפני מותו.	☐	☐
2	חוקרי השפה בטקסט רואים בסלנג סימן לחיוניות של שפה חיה.	☐	☐

6 חלק ו׳ – פרק 2 • טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית וסלנג – יישום: יצירת מילים ומקורות הסלנג

השלימו את המילה החסרה.

1. מחדשי הלשון יצרו מילה חדשה כשלקחו שורש עתיק והכניסו אותו לתבנית הנקראת _____ .

2. לפי הטקסט, המילה "נודניק" הגיעה לעברית מהשפה ה _____ .

7 חלק ז׳ – פרק 2 • טקסטים על שפה ומילים: תולדות העברית וסלנג – יישום: מושגים ושלבים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שורש	___	**א.** לשון יומיומית ולא רשמית
2. משקל	___	**ב.** גוף שדאג לעברית והחליט על מילים חדשות
3. ועד הלשון	___	**ג.** התבנית שבה מכניסים את השורש, כמו מִקְטָל
4. סלנג	___	**ד.** חלק הבסיס של המילה, כמו ש-מ-ר

8 חלק ח' – פרק 3 • טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. על מה 'נלחמות' הכותרות לפי הטקסט 'הקרב על תשומת הלב'?

(א) על מקום בעיתון (ב) על תשומת הלב של הקוראים (ג) על הסכמת העורך

2. אילו שלוש תכונות יש לכותרת טובה לפי הטקסט?

(א) ארוכה, מסובכת ומפתיעה (ב) קצרה, ברורה ומעוררת סקרנות

(ג) משעממת, מדויקת ושקטה

9 חלק ט' – פרק 3 • טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער – זיהוי ויישום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כותרת פיתוי גורמת לקוראים לבטוח יותר באתר החדשות	☐	☐
2	לפי הטקסט 'שפת הסלנג', חוקרי השפה רואים בסלנג סימן לשפה חיה ומתפתחת	☐	☐

10 חלק י' – פרק 3 • טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. לפי הטקסט, ה _____ הוא או היא שמביא/ה את הסיפור וכותב/ת את הכתבה

2. לפי הטקסט 'שפת הסלנג', המילה 'נודניק' הגיעה לעברית משפת ה _____

11 חלק י"א – פרק 3 • טקסטי טיעון ומידע מעולם התקשורת והנוער

– התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כתב/ת	___	**א.** כמו חלון ראווה – מה שמובטח נמצא בפנים
2. עורך/ת	___	**ב.** מבטיחה הרבה אך הכתבה לא מקיימת זאת
3. כותרת מדויקת	___	**ג.** מחליט/ה איך להציג את הסיפור וכותב/ת כותרת
4. כותרת פיתוי	___	**ד.** אוסף/ת מידע וכותב/ת את הכתבה

12 חלק י"ב – פרק 4 • לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים – זיהוי שורשים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו השורש של המילה 'חקירה'?

(א) ח-ק-ר (ב) ק-ר-ה (ג) ח-ק-ה

2. בטקסט על האינטרנט הסודי של היער מופיעה המילה 'מחקר'. מהו השורש שלה?

(א) ח-ק-ר (ב) מ-ח-ק (ג) ח-ק-ק

3. מהו השורש של המילה 'שורשים'?

(א) ש-ר-ש (ב) ש-ו-ר (ג) ר-ש-ש

13 חלק י"ג – פרק 4 • לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים – בניית מילים במשקלים

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה 'מחקר' בנויה מהשורש ח-ק-ר במשקל _____

2. המילה 'חקירה' בנויה מהשורש ח-ק-ר במשקל _____

14 חלק י״ד – פרק 4 • לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים – משפחות מילים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חוקר	___	**א.** כ-ת-ר
2. מנגד	___	**ב.** ש-ר-ש
3. שורשים	___	**ג.** ח-ק-ר
4. כותרת	___	**ד.** נ-ג-ד

15 חלק ט״ו – פרק 4 • לשון: שורשים, משקלים ומשפחות מילים – העמקה ביישום

השלימו את המילה החסרה.

16 חלק ט״ז – פרק 5 • עבודה עצמאית: מאגר ז׳ מתקדמים – הבנת הנקרא: עולם שלם בטיפת מים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה חסר היה לחוקרים כדי לגלות את היצורים הזעירים שחיים סביבנו?

(א) סקרנות (ב) כלי - עין חזקה מעין האדם (ג) זמן פנוי

2. ממה מורכב השם 'מיקרוסקופ' לפי הטקסט?

(א) משתי מילים יווניות: קטן ולהתבונן (ב) משם הממציא ומקום ההמצאה

(ג) ממילה לטינית בלבד

3. מה ראה רוברט הוק כשהתבונן בפרוסת שעם דקה?

(א) נוזל זורם בתוך חוטים (ב) חללים קטנים מסודרים בשורות, כמו חדרים

(ג) אבק וחול

17 חלק י״ז – פרק 5 • עבודה עצמאית: מאגר ז׳ מתקדמים – אוצר מילים ומבנה הטקסט

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה 'מיקרוסקופ' נוצרת משילוב של 'מיקרוס' (קטן) ו- _____ (להתבונן)

2. הוק כינה את החללים שראה בשעם בשם לטיני שפירושו _____, ומכאן נגזרה המילה לתא בגוף החי

18 חלק י"ח – פרק 5 • עבודה עצמאית: מאגר ז' מתקדמים – התאמה וסדר אירועים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מיקרוסקופ	___	**א.** מדען אנגלי שפרסם ספר ציורים מהמיקרוסקופ ב-1665
2. תא	___	**ב.** כלי פשוט שהכירו בני האדם לפני המיקרוסקופ
3. זכוכית מגדלת	___	**ג.** המילה שנגזרה משם 'החדרונים' שראה הוק
4. רוברט הוק	___	**ד.** מכשיר המגדיל עצמים קטנים מאוד

19 חלק י"ט – חזרה מסכמת – שאלות סגורות מכל הפרקים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. לפי הטקסט על פטריות היער, ממה בנויה הרשת שמתחת לאדמה?

(א) מחוטים דקיקים של פטריות (ב) משורשי עצים בלבד (ג) מאבנים ומינרלים

2. מה החליט אליעזר בן־יהודה על הבית שלו?

(א) שידברו בו רק אנגלית (ב) שידברו בו רק עברית (ג) שלא ידברו בו כלל

3. מה רואים חוקרי השפה בשימוש הנרחב בסלנג?

(א) איום על השפה בלבד (ב) סימן לחיוניות של שפה חיה (ג) טעות שיש לתקן מיד

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת להבחין בטקסט בין עובדה לבין השערה או דעה?

האם אני יודע/ת לזהות שורש ולמצוא לו עוד מילים מאותה משפחה?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀